

Ο βάλτος της πολιτικής ορθότητας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ 17-1-2023

Τάκης Μπατζελής*

Τις τελευταίες δεκαετίες και ιδιαίτερα από τη δεκαετία του '90 με την εξέλιξη της λεγόμενης μεταμοντέρνας φάσης του καπιταλισμού, επωάστηκε ένας πολιτιστικός σχετικισμός όπου τέθηκαν σε αμφισβήτηση με ισοπεδωτικό τρόπο ιστορικά γεγονότα, αντιλήψεις ζωής και συμπεριφορές.

Οικοδομήθηκαν ιδιότυπες διάσπαρτες ταυτότητες, εθνοτικές, φυλετικές, σεξουαλικές, πολιτιστικές κ.λπ., με κύρια χαρακτηριστικά τον ναρκισσισμό, την επιθετική προβολή τους και τον ρηχό αντισυστημισμίο τους. Ομπρέλα όλων αυτών η λεγόμενη «πολιτική ορθότητα», που ενώ ξεκίνησε θετικά και αποκαταστάθηκαν κοινωνικές αδικίες, τείνει να εξελιχθεί σ' έναν νέο φονταμενταλισμό, όπως έγραψε ο Ουμπέρτο Εκο. Προϊόν εισηγημένο από τις ΗΠΑ, τείνει να κυριαρχήσει στις ελίτ της Ευρώπης.

Στο πλαίσιο αυτό έχουμε τις προσεγγίσεις του νεοφεμινισμού, ο οποίος χωρίζει τον κόσμο σε αυτόν του άντρα, λευκού κατά προτίμηση και πάντα ενόχου, και σε αυτόν των γυναικών, πάντα θύματα. Περιγράφουν τη συζυγική κλίση ως ένα πεδίο μάχης όπου ο άνδρας βιαιοπραγεί και η γυναίκα υποφέρει έστω και αν επιθυμεί να κάνει έρωτα (Andrea Dworkin, Pornography, Dutton 1989). Υποβαθμίζουν έτσι τον ερωτισμό και αποστερούν τη σεξουαλικότητα από την ελευθερία και τον αυθορμητισμό της. Υποβαθμίζουν τις σχέσεις γυναικών και ανδρών σε νομικές διαφορές δικαστικού-νομικού χαρακτήρα, καταγγέλλουν ως σεξιστές τον Αριστοτέλη, τον Ομηρο, τον Σέξπιρ, τον Θερβάντες κ.ά. και ζητούν την απαγόρευση της διδασκαλίας των έργων τους. Δεν κάνουν τίποτα άλλο παρά να ευτελίζουν το ιστορικό φεμινιστικό κίνημα.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολλές νομοθετικές ρυθμίσεις αλλά και στην καθημερινότητα για τους gay άνδρες και γυναίκες όπως και για την LGBTQ κοινότητα. Ολα αναγκαία και δίκαια. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν το δικαίωμα της επιλογής τους και του τρόπου ζωής τους όπως και της επίσημης προστασίας των δικαιωμάτων τους από την πολιτεία. Από αυτό το σημείο μέχρι να θεωρούν τη βιολογία μυθοπλασία και ως εκ τούτου να θέτουν σε πλήρη αμφισβήτηση την ύπαρξη των ανδρών και των γυναικών ως βιολογικών υπάρξεων και να υποστηρίζουν ότι «καθένας από εμάς είναι αυτό που θέλει να είναι, μόνο και μόνο επειδή αυτό επιθυμεί», η απόσταση γίνεται μεγάλη και δύσκολη. Μια μετασεξουαλική ουτοπία που θέτει ως αντίπαλό της την ίδια τη φύση. Δεν σταματούν όμως εκεί. Προπηλακίζουν όσους και όσες αμφισβητούν τις απόψεις τους. Απαιτούν ρόλοι διεμφυλικών στον κινηματογράφο, στο θέατρο και στην όπερα να ερμηνεύονται αποκλειστικά από αυτούς και όχι από ηθοποιούς! Πρόκειται για την αποθέωση του ναρκισσιστικού παραλογισμού. Μια μικρή μειονότητα, η οποία απαιτεί αυταρχικά να επιβάλλει τις απόψεις της ως γενικής εφαρμογής: ρευστές ταυτότητες. Ούτε άντρας, ούτε γυναίκα, ούτε ομοφυλόφιλος, ούτε ετεροφυλόφιλος. Αυτές οι ακραίες απόψεις «δικαιωματισμού» εκτείνονται και σε άλλα πεδία, π.χ. σε αυτά της μετανάστευσης, όπου υποστηρίζεται ότι αυτή πρέπει να αφηθεί ελεύθερη και να παρέχονται στους μετανάστες πλήρη δικαιώματα εγκατάστασης. Δεν καταλαβαίνουν ότι αν γίνει αυτό θα γεμίσει η Ευρώπη χιτλερίσκους. Δημιουργούνται έτσι αστερισμοί επί μέρους κοινωνικών ομάδων, μικρόκοσμοι με τη δική τους ατζέντα, που θεωρούν όμως απαραίτητο οι απόψεις τους να τύχουν γενικής παραδοχής. Το πέρασμα από την κοινωνία του καθήκοντος σ' αυτήν των δικαιωμάτων και της προσωπικής απόλαυσης.

Αυτές οι καταστάσεις είναι προϊόντα της εξέλιξης του σύγχρονου καπιταλισμού όπου αποθεώνεται η ατομικότητα. Η λεγόμενη μεταμοντέρνα συνθήκη. Κυρίαρχη στάση ζωής γίνεται η αυτοπραγμάτωση, να τα έχω καλά με τον Εαυτό μου. Οι συλλογικοί δεσμοί αλληλεγγύης περνούν στο περιθώριο, είτε πολιτικοί, είτε ταξικοί, είτε εθνικοί.

Η ειρωνεία είναι ότι αυτές οι κοινωνικές ελίτ θεωρούν εαυτούς αντισυστημικούς. Δεν βλέπουν ότι η αγορά έχει εισχωρήσει στις τάξεις τους, στο όνομα της προσωπικής ελευθερίας και της αυτοδυναμίας του προσώπου, πουλάει την πραμάτεια της με την εμπορευματοποίηση του συναισθήματος (Eva Illouz, «Ψυχρή τρυφερότητα», εκδ. Orosito).

Μερικοί θα υποστηρίξουν ότι αυτές οι απόψεις και συμπεριφορές περιορίζονται σε έναν στενό κύκλο μεσοστρωμάτων χωρίς περαιτέρω σημασία. Αυτή η άποψη υποτιμά το γεγονός της μεγάλης επιρροής αυτών σε πολιτικούς και πολιτιστικούς θεσμούς που πλασάρονται ως προοδευτικός λόγος. Ως συνέπεια, προκαλούνται έντονες αντιδράσεις στα λαϊκά στρώματα, δημιουργούν αντισυσπειρώσεις και πυκνώνουν τις τάξεις της λαϊκιστικής Ακροδεξιάς, η οποία ψαρεύει στα θολά νερά. Δημιουργούνται έτσι δύο κόσμοι ερμητικά αποκλεισμένοι μεταξύ τους κοινωνικά και πολιτισμικά. Η Αριστερά, συμπεριλαμβανομένης της σοσιαλδημοκρατίας, σε ιδεολογική ένδεια, υιοθετεί άκριτα τις απόψεις αυτών των μειονοτικών ελίτ. Ο πολιτικός της λόγος όλο και λιγότερο αναφέρεται σε ταυτόσημες με αυτήν έννοιες, όπως κοινωνικές τάξεις, ταξική πάλη, κοινωνική ανισότητα κ.λπ. Συμπράττει έτσι σε μια «πολιτισμική ανασφάλεια» υπονομευτική της επιρροής της.

Οδηγείται σε κρίση εκπροσώπησης και συρρίκνωση της απήχησής της υπέρ της λαϊκιστικής Ακροδεξιάς. Ολα είναι θέματα ισορροπιών και λογικής μακριά από υπερβολές.